

דבר תורה - פרשת ויגש תשפ"ה יונתן פורת

בשם הרבעון האחרון של שנתון 1944—יוסי גולדמן, דוד אוליבסטון, פְּגִי קְרֶסְט
ואנוכי—אנו מודים לבית הכנסת עבור הקידוש והכיבוד הבוקר.

אנו מאד מודעים שלא כל אחד זוכה להגיע לשלב הזה בחיים, ואנו מלאיי תודה
והוקרה לקב"ה, שהחיינו וקיימנו והיגיענו לזמן הזה.

מסתבר שגיל 80 באמת מהווה ציון דרך אחר לגמרי — שונה מ- 50, 60 ואפילו
70, כמו שמציינים בפרקי אבות: בן שמונים לגבורה, על פי הפסוק מתהילים פרק צ':
"ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה."

ושאלתי את עצמי: מהן "הגבורות" שביזכותן היגענו עד הלום, ושנמשיך אי"ה בעשור
הבא עלינו לטובה? מה מצפים מאיתנו בשנות ה-80? מה עלינו לעשות עכשיו?
ולשם כך שוחחתי עם יוסי, ודוד, ופגי ושאלתי אותם: במה אתם עסוקים עכשיו, ואולי
נלמד מה זאת גבורה.

דוד ממשיך לחקור ולכתוב מאמרים על כל מיני נושאים יהודיים, כולל, לאחרונה, על
הזיקנה!

הוא מנתח שיר מאוד ידוע של המשורר האנגלי מהמאה ה-19 - לא יהודי—
Robert Browning.

שם השיר "רבי בן עזרא" ואצטט כמה שורות במקור ואז בעיברית
[בטח יוצאי הממלכה המאוחדת יכירו!]:

Grow old with me / The best is yet to be

תזדקן או תזדקני איתי, הכי טוב עוד יהי,

ומסיים:

Our times are in His hands / Trust God, nor be afraid.

זמננו/שנותינו בידי, בטח בד' ואל תפחד.

הלואי אצלנו! תודה דוד.

יוסי גם כותב — ספר אוטוביוגרפי המיועד לילדיו ונכדיו. וכך הוא מסיים את סיפרו:
"מחשבות ולקחים אחרונים."

כשאני מציין את יום הולדתי ה-80, וכותב את העמוד האחרון של ספר הזיכרונות הזה, הנה כמה שיעורי מפתח ומחשבות שהינחו אותי לאורך כל החיים [כמה דוגמאות]:

-מדינת ישראל היא הגשמת 2,000 שנות חלומות ושאיפות יהודיות. כל אחד מאיתנו חייב להפגין מחויבות במילים ובמעשה לביטחוננו ולעתידו;
ובתחום אחר:

-רוב בני אדם מעריכים יותר מדי את הסיכונים וממעטים בהזדמנויות אל תתנהגו ככה!

ובמקור:

Most people overestimate the risks and underestimate the opportunities. Don't!!

עיצה טובה, יוסי.

פְּגִי הגיעה ארצה לפני 30 שנה כמורה למטמטיקה, ועברה להוראת האנגלית. לאחרונה היא עוזרת לחיילים בשיקום ללמוד אנגלית - שנותן הרבה סיפוק להם וגם לה. כל הכבוד פְּגִי.

ואני, בגיל 80, מנסה לעשות סדר.

-עברתי על כל כל הספרים בספריה שלי ומיינתי אלו אני משאיר אצלי ואלו אני מעביר הלאה—לבני המשפחה, לספריות הרחוב או אפילו לעולם הבא של הספרים! קיבלתי הרבה חיזוק מדבריו של הרב שלמה: "תן לספר להמשיך את דרכו!"—וזה מאד משחרר.

יש אצלי, בטח גם אצלחם, ערימות וקרטונים וטיקים מלאי ניירת: דברי תורה, מאמרים, מיסמכים—מה עושים איתם? מה זורקים? מה ראוי, אפילו נחוץ והכריחי, לשמור?

שתי דוגמאות:

-מצאתי את גלויות האוויר "האירוגרמים" ששלחתי להורי בחו"ל מישנת הלימודים שלי באוניברסיטה העברית לפני 60 שנה [1964 - 1965]. מי הייתי אז? מה חשבתי? מה חוויתי?

וגם ההספד שכתבתי במות הסבא שלי, הרב ישראל פורת, דור שלישי ירושלמי ותלמיד מובהק של הרב קוק זצ"ל, לפני חצי-מאה. הייתי מאד רוצה להראות לנכדים שלי [שחלק מהם נוכחים הבוקר] מה הסבא שלהם כתב על הסבא שלו. גיל 80 זה גם זמן לתובנות חדשות, שנאמר [לפני שבוע]: את חטאי אני מזכיר היום. כשהייתי צעיר יותר - רק בשנות השבעים שלי - הייתי רואה קבוצות פנסיונרים בבתי קפה - ה"פרלמנטים" הידועים, וקצת זילזלתי בהם. לא לקחתי ברצינות. אולם היום, אם תעברו על יד בית קפה "ארומה" בעמק רפאים ב-7 בבוקר, תראה אותי ואת יוסי יושבים שם בקביעות!

לא הבנתי כמה זה חיוני להמשיך קשרים חברתיים במיוחד בשלב הזה של החיים, שנאמר: או חברותא או מיתותא [נחום איש גס-זן].

וכאן הייתי רוצה לציין לשבח את קהילתנו האהובה "יעל" - הפתוחה לכל הגילאים כולל בני גבורה+ -- בין עמודי התווך של הקהילה בתפילות, בשיעורים, בנוכחות ובחברה.

אז סוף סוף מה למדנו על "ואם בגבורות שמונים שנה"?

הדחף, והחשק, והרצון להמשיך את החיים - זאת גבורה אמיתית!

בכל כיוון שאתה בוחר: ביצירה, במשפחה, בהתנדבות, בחברים, בלימוד—גם בגשמיות וגם ברוחניות. אי"ה הכל לשם שמים.

הלואי שכל אחד יזכה ויצליח למצוא את הגבורות שלו - עד מאה ועשרים. שבת שלום.

D'var Torah - Parashat VaYigash 5785 Jonathan Porath

On behalf of the last quarter of babies, 1944 — Yossie Goldman, David Olivestone, Peggy Kristt, and myself—we thank the synagogue for both the *kiddush* and honor this morning.

We are very aware that not everyone gets to reach this stage in life, and we are full of gratitude and appreciation to God, who has kept us alive and sustained us and brought us to this time.

It turns out that the age of 80 truly constitutes a completely different milestone—different from 50, 60, and even 70, as indicated in *Pirkei Avot*: eighty years old in גבורות, according to the verse from Psalms, chapter 4: “The days of our years are seventy years, and if by strength eighty years.”

And I asked myself: What are the "strengths" that have brought us this far, and that we will continue to do better in the next decade? What is expected of us in the 1980s? What should we do now?

And, to that end, I spoke with Yossi, David, and Peggy and asked them: What are you busy with now, and maybe we will learn what heroism is.

David continues to research and write articles on all sorts of Jewish topics, including, most recently, on old age!

He analyzes a very well-known poem by the 19th-century English poet - not Jewish - Robert Browning.

The poem is called "Rabbi Ben Ezra" and I will quote a few lines in the original and then in Hebrew. [I'm sure those from the United Kingdom will know!]:

Grow old with me/The best is yet to be
and concludes:

Our times are in His hands/Trust God, nor be afraid.

Our time, our years, are decided by Him! Thanks David.

Yossi also is writing an autobiographical book, intended for his children and grandchildren. And this is how he ends his book:

"Thoughts and Final Lessons.

As I celebrate my 80th birthday, and write the last page of this memoir, here are some key lessons and thoughts that have guided me throughout my life [some examples]:

-The State of Israel is the fulfillment of 2,000 years of Jewish dreams and aspirations. Each of us must demonstrate a commitment in words and deeds to its security and future;

And in another area:

- Most people overestimate the risks and underestimate the opportunities. Don't!!

Good advice, Yossi.

Peggy came to Israel 30 years ago as a math teacher, and moved to teaching English.

Recently, she has been helping soldiers in rehabilitation learn English - which gives them and her a lot of satisfaction. Well done, Peg.

And I, at the age of 80, am trying to get organized.

-I went through all the books in my library and sorted out which ones I will keep and which ones I will pass on - to family members, to street libraries or even to the *olam ha-ba* of books!

I received a lot of encouragement from Rabbi Shlomo's words: "Let the book continue its way!" - and that is very liberating.

-I have, and I probably will too, piles and cartons and folders full of paperwork: Torah readings, articles, documents - what do we do with them? What do we throw away? What is appropriate, even necessary and obligatory, to keep?

Two examples:

-I found the "aerogram" postcards that I sent to my parents abroad from my year of study at the Hebrew University 60 years ago [1964 - 1965]. Who was I then? What did I think? What did I experience?

-And also the eulogy I wrote on the passing of my grandfather, Rabbi Yisrael Porat, a third-generation Jerusalemite and a distinguished disciple of Rabbi Kook, זצ"ל, half a century ago. I would very much like to show my grandchildren [some of whom are present this morning] what their grandfather wrote about his grandfather.

Age 80 is also a time for new insights, as it was said [a week ago]: I remember my sins today. **את חטאי אני מזכיר היום** .

When I was younger - only in my seventies - I would see groups of pensioners in cafes - the well-known "parliaments", and I looked down on them a bit. I didn't take them seriously.

However, today, if you pass by the "Aroma" cafe on Emek Refaim at 7 am, you will see me and Yossi sitting there regularly!

I didn't understand how essential it is to continue social connections, especially at this stage of life, as it is said: either friendship or death [Nahum is also a person].

And here I would like to commend our beloved community "Yael" - open to all ages including brave men + - among the pillars of the community in prayers, hair, presence and company.

So finally, what did we learn about "And if in bravery for eighty years"?

The drive, the desire, and the will to continue life - this is true bravery!

In whatever direction you choose: in creativity, in family, in volunteering, in friends, in study - both material and spiritual. May everything be for the sake of Heaven.

May everyone be blessed and succeed in finding their bravery - up to one hundred and twenty.

Shabbat Shalom.

[4.1.2025 Shabbat Parshat Vayigash 5785]